

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI i KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel./Fax (0-32) 255-26-47, Tel./Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn. 2003-06-30

RKT-s-61/24/03/HS

DECYZJA Nr RKT- 22/2003

I. Na podstawie art. 23 c) w związku z art. 23 a) ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Jerzego K., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „TELPOL” Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Montażowe Urządzeń Elektronicznych z siedzibą w Chorzowie, polegające na nie wywiązywaniu się z obowiązków wynikających z ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271 ze zm.) w zakresie uprawnienia konsumenta, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, do odstąpienia od umowy bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie, w terminie 10 dni od zawarcia umowy i **nakazuje się** zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 72 w związku z art. 75 i art. 80 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804– dalej zwanej ustawą antymonopolową) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

postanawia się zobowiązać Jerzego K., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „TELPOL” Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Montażowe Urządzeń Elektronicznych z siedzibą w Chorzowie (dalej zwanego przedsiębiorcą), do poniesienia kosztów niniejszego postępowania w wysokości 19,00 zł (słownie: dziewiętnaście złotych).

Uzasadnienie.

W celu zbadania czy działania operatorów telewizji kablowej świadczących usługi konsumentom z terenu województwa śląskiego naruszają zbiorowe interesy konsumentów w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej zwanego organem antymonopolowym) przeprowadzono z urzędu postępowania wyjaśniające. Organ antymonopolowy ustalił w tym zakresie zachowania operatorów telewizji kablowej prowadzących działalność na obszarze województwa śląskiego. W wyniku tych postępowań

ustalono, że działania przedsiębiorcy naruszają zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 23 a) ustawy antymonopolowej. W zakresie świadczenia usług telewizji kablowej przedsiębiorca świadczy usługi na rzecz konsumentów, stosuje wzorce umowy i działa na terenie miast: Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Ząbkowice, Sosnowiec, Świętochłowice. Umowy o świadczenie usług w zakresie telewizji kablowej zawierane są z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa (karta nr 10). W stosowanym przez przedsiębiorcę wzorcu umowy, którego integralną częścią jest regulamin świadczenia usług przesyłu sygnałów telewizyjnych w § 19 znajduje się zapis – „tylko w przypadku rezygnacji z usługi w okresie pięciu dni od podpisania umowy koszty opłaty aktywacyjnej zostaną zwrócone abonentowi.” (karta nr 6). W toku postępowania wyjaśniającego przedsiębiorca wprowadził zapis – „Tylko w przypadku rezygnacji z usługi w okresie 10 dni od podpisania umowy koszty opłaty aktywacyjnej zostaną zwrócone abonentowi.” (karta nr 13). Dodano także oświadczenie abonenta „oświadczam, że zapoznałem się z umową i regulaminem usług a w szczególności, z § 19 który jest zgodny z ustawą z dnia 2 marca 2000r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny” (karta nr 14).

Biorąc pod uwagę materiały zgromadzone w trakcie postępowania wyjaśniającego, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z urzędu wszczęto przeciwko przedsiębiorcy postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na nie wywiązywaniu się z obowiązków wynikających z ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny w zakresie uprawnienia konsumenta, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, do odstąpienia od umowy bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie, w terminie 10 dni od zawarcia umowy.

Przedsiębiorca ustosunkowując się do zarzutu podniósł, że w postępowaniu wyjaśniającym zweryfikował zapis § 19 regulaminu oraz zamieścił oświadczenie z podpisem abonenta na końcu regulaminu (karta nr 17). Przedsiębiorca zapoznał się z aktami i zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 10 k.p.a. strona przed wydaniem decyzji miała możliwość wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów (karta nr 21).

Organ antymonopolowy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 23 a) ust. 1 ustawy antymonopolowej *przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Ustawa antymonopolowa w art. 23 a) ust. 2 stanowi: za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.* Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed godzącymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem (zakazanych przez przepisy innych ustaw) działaniach przedsiębiorców. Tworząc katalog działań, które będą uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów ustawodawca posłużył się zwrotem „w szczególności”. Oznacza to, że wskazany katalog ma charakter przykładowy. Zamiarem ustawodawcy było uznanie za praktykę działań, które naruszyły przepisy innych ustaw. W przepisie art. 23 a) ustawy antymonopolowej nie ma odwołania do konkretnych ustaw, z tego względu, że byłoby to sprzeczne z zasadami poprawnej legislacji, ale też niepotrzebnie ograniczało Prezesa Urzędu w jego decyzjach w sprawach niedozwolonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Normy materialnoprawne istotne z punktu widzenia wydania decyzji znajdują się w innych ustawach, poza ustawą

antymonopolową. Organ antymonopolowy wydając decyzję, o jakiej mowa w art. 23 c) ustawy, musi zatem zastosować inne ustawy i na podstawie ich przepisów ocenić, czy działanie przedsiębiorcy było bezprawne. Przesłankami zastosowania art. 23 a) ust. 1 powołanej ustawy w przedmiotowej sprawie jest wykazanie bezprawności działań przedsiębiorcy polegających na naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów.

Wobec powyższego, aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie następujących dwóch przesłanek:

- bezprawne działanie przedsiębiorcy,
- działanie powyższe narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Definicję konsumenta zawiera art. 384 § 3 K.c. i *za konsumenta uważa się osobę, która zawiera umowę z przedsiębiorcą w celu bezpośrednio niezwiązanym z działalnością gospodarczą*. Definicja ta zawarte jest także, w art. 4 pkt 11 ustawy antymonopolowej.

Każdy przedsiębiorca w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej zgodnie z art. 355 § 2 Kodeksu cywilnego zobowiązany jest do należytej staranności, a w przypadku zawierania umów z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa do postępowania zgodnie zapisami ustawy z dnia 2 marca 2000r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271 ze zm.) zwanej w niniejszej decyzji ustawą o ochronie niektórych praw konsumentów (...).

Ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów (...) obejmuje między innymi implementację dyrektywy EWG 85/577 z dnia 20.12.1985r. o ochronie konsumentów w umowach zawieranych poza lokalem handlowym (OJ L 372/31 z dnia 31.12.1985r.). Pojawienie się tej regulacji jest działaniem w ramach wykonania art. 68 Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską z jednej strony a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi z drugiej strony, sporządzonego w Brukseli 16 grudnia 1991r. (Dz. U. z 1994r. Nr 11, poz. 38).

Pojęcie umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa obejmuje nie tylko umowę *sensu stricto* zawartą poza takim lokalem (art. 1 ust. 2) lecz także umowy zawarte wprawdzie w takim lokalu, lecz w wyniku zebrania ofert poza nim (art. 1 ust. 3)¹.

Uprawnienie konsumenta, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa określa art. 2 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów (...). Zgodnie z tą regulacją *konsument, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, może od niej odstąpić bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie, w terminie dziesięciu dni od zawarcia umowy. Nie jest dopuszczalne zastrzeżenie, że konsumentowi wolno odstąpić od umowy za zapłatą oznaczonej sumy (odstępne). W razie odstąpienia umowa jest uważana za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To, co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba, że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Jeżeli konsument dokonał jakichkolwiek przedpłat, należą się od nich odsetki ustawowe od daty dokonania przedpłaty*. Powyższy zapis tylko konsumentowi daje prawo wycofania się z transakcji, prawo odstąpienia od umowy. Uprawnienie to nie może być w żaden sposób uwarunkowane lub ograniczone umową. Jest natomiast dopuszczalne ustalenie terminu dłuższego niż dziesięciodniowy (art.17 tej ustawy).

W przypadku umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa obowiązki przedsiębiorcy określa art. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów (...). *Kto zawiera z konsumentem umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, powinien przed jej zawarciem poinformować konsumenta na piśmie o prawie odstąpienia od umowy w terminie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 i wręczyć wzór oświadczenia o odstąpieniu, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby); obowiązany jest także*

---

¹ Ewa Łętowska. Ochrona niektórych praw konsumentów. Komentarz. 3 wydanie. Wydawnictwo C.H.Beck. Warszawa 2001, str. 27.

wręczyć konsumentowi pisemne potwierdzenie zawarcia umowy, stwierdzając jej datę i rodzaj oraz przedmiot świadczenia i cenę. Konsument na żądanie przedsiębiorcy, poświadczając na piśmie, że został poinformowany o prawie odstąpienia i że otrzymał wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Zgodnie z zapisem art. 5 pkt 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów (...) przepisów o umowach zawieranych z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa, nie stosuje się do umów o charakterze ciągłym lub okresowym, zawieranych na podstawie ofert sprzedaży lub przez odwołanie się do ogłoszeń, reklam, cenników i innych informacji skierowanych do ogółu albo do poszczególnych osób, jeżeli konsument mógł uprzednio zapoznać się z treścią otrzymanej oferty lub informacji pod nieobecność drugiej strony umowy, a zarazem w tej ofercie lub informacji, jak i w umowie zastrzeżono prawo konsumenta do odstąpienia od umowy w terminie dziesięciu dni od dnia jej zawarcia. Można przyjąć, że umowy zawierane pomiędzy operatorami telewizji kablowej a konsumentami są umowami o charakterze ciągłym. Powołany przepis przewiduje ochronę konsumenta przez zastrzeżenie, że prawo odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od daty jej zawarcia musi zawierać oferta lub informacja jak i umowa zawierana poza lokalem przedsiębiorstwa.

Przedsiębiorca podniósł, że dokonał zmian w zawieranej z konsumentami wzorcowej umowie poprzez wprowadzenie zapisu w § 19 regulaminu „Tylko w przypadku rezygnacji z usługi w okresie 10 dni od podpisania umowy koszty opłaty aktywacyjnej zostaną zwrócone abonentowi” oraz oświadczenia abonenta „oświadczam, że zapoznałem się z umową i regulaminem usług a w szczególności, z § 19 który jest zgodny z ustawą z dnia 2 marca 2000r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny”. Jak wynika z powołanych powyżej regulacji ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów (...) abonent jest uprawniony do odstąpienia od umowy bez podania przyczyn, a zasady realizacji tego uprawnienia określa ta ustawa. Wprowadzony przez przedsiębiorcę zapis § 19 regulaminu nie jest odzwierciedleniem wymogów zawartych w art. 5 oraz art. 3 tej ustawy, ponieważ art. 5 pkt 1 jak wskazano wyżej zobowiązuje przedsiębiorcę do takich działań, aby konsument mógł uprzednio zapoznać się z treścią otrzymanej oferty lub informacji pod nieobecność drugiej strony umowy, a zarazem w tej ofercie lub informacji, jak i w umowie zastrzeżono prawo konsumenta do odstąpienia od umowy w terminie dziesięciu dni od dnia jej zawarcia. Dokonana przez przedsiębiorcę zmiana nie spełnia wymogów ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów (...). Zmiana postępowania przedsiębiorcy nie stanowi o zaniechaniu praktyk. Przedsiębiorca naruszył przepisy ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów (...) gdyż ograniczył zawarte w tej ustawie prawa konsumenta. We wzorcu umowy zawieranej poza lokalem przedsiębiorstwa brak zapisu, że abonent ma prawo do odstąpienia od umowy bez podania przyczyn w terminie 10 dni od dnia jej zawarcia.

Stąd też jego działanie jest sprzeczne z prawem i tym samym bezprawne. Spełniona została pierwsza przesłanka konieczna do uznania zachowania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa antymonopolowa reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, co wynika z treści art. 1 ust. 2 tej ustawy. Zbiorowy interes konsumentów znaczy dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą antymonopolową dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, jak i wtedy, gdy działania te wywołują inne niekorzystne zjawiska. Ustawa antymonopolowa w odniesieniu do konsumentów chroni ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym. Działaniami antykonsumenckimi są jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerokiego kręgu uczestników rynku. W niniejszej sprawie ingerencja organu antymonopolowego jest uzasadniona, albowiem służy ochronie tak pojętej ochronie interesów konsumentów. Skutkami działań przedsiębiorcy dotknięci są abonenci-konsumenci zarówno ci, z którymi zawarto umowy poza lokalem przedsiębiorstwa jak i potencjalni abonenci. Każdy potencjalny abonent mógł być dotknięty

sprzecznymi z prawem działaniami przedsiębiorcy.

Zdaniem organu antymonopolowego zakwestionowane w przedmiotowej decyzji działanie przedsiębiorcy polegające na nie wywiązywaniu się z obowiązków wynikających z ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów (...) w zakresie uprawnienia konsumenta, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa do odstąpienia od umowy bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie w terminie 10 dni od zawarcia umowy godzi w zbiorowy interes konsumentów. Do stwierdzenia stosowania przedmiotowej praktyki niezbędne jest wykazanie, iż bezprawne działanie przedsiębiorcy godzące w interes konsumentów, dotyczy tzw. zbiorowego interesu konsumentów. Działania przedsiębiorcy dotyczą konsumentów naruszając ich prawa na szeroką skalę. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesów nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się do końca zidentyfikować, gdyż dotyczy konsumentów z którymi zawarto umowy poza lokalem przedsiębiorstwa jak i potencjalnych abonentów. Stąd za udowodnione należy uznać stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23 a) ustawy antymonopolowej. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż w niniejszej sprawie został naruszony zbiorowy interes konsumentów i tym samym zasadne było podjęcie działań przewidzianych w ustawie antymonopolowej dla odpowiedniej ochrony konsumentów.

Spełniona została zatem druga przesłanka konieczna do uznania zachowania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W przedmiotowej sprawie zaistniały łącznie obie przesłanki konieczne do uznania zachowania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów to jest: bezprawne działanie przedsiębiorcy i naruszenie zbiorowych interesów konsumentów.

W związku z powyższym należało orzec jak w punkcie I sentencji.

Zgodnie z art. 75 ustawy antymonopolowej, organ antymonopolowy rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 72 ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku organ antymonopolowy stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania.

Niniejsze postępowanie antymonopolowe zostało wszczęte z urzędu. W wyniku tego postępowania organ antymonopolowy w punkcie I sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy. Kosztami niniejszego postępowania dla organu antymonopolowego, są wydatki w wysokości 19,00 zł związane z korespondencją organu antymonopolowego z przedsiębiorcą. W związku z powyższym organ antymonopolowy postanowił obciążyć przedsiębiorcę kosztami postępowania w wysokości 19,00 zł (słownie: dziewiętnaście złotych).

W związku z powyższym należało orzec jak w punkcie II sentencji.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 511010101078782231000000, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Na postanowienie zawarte w punkcie II niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od

dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
– Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral